

مودت یا محبت؛ وظیفه ما در قبال اهل بیت کدام است؟

مودت یا محبت داشتن نسبت به امام چگونه بر سبک زندگی ما تاثیر می‌گذارد؟

بسیاری از ما تاکنون با مفاهیم مودت یا محبت برخورد و مواجهه داشته‌ایم. اما عدم درک صحیح از مفاهیم عمیقی چون مودت یا محبت نه تنها زندگی فردی ما را تحت الشعاع خود قرار می‌دهد، بلکه منجر به خسارات جبران‌ناپذیری در زندگی کل انسان‌ها می‌شود. مودت یا محبت ممکن است در نگاه اول معنایی مشابه را به ذهن مخاطب القا کنند، اما در حقیقت دارای تفاوت بنیادینی هستند که نتایج متفاوتی را برای ما رقم می‌زند.

معمولا گرایش ما انسان‌ها نسبت به امور مختلف ناشی از کمالی است که در وجود آن‌ها می‌بینیم؛ خواه این کمال را در قدرت یا زیبایی آن‌ها ببینیم، یا در علم، مهربانی، سخاوت و ... پس با این وجود داشتن علاقه و محبت نسبت به انسان‌های کاملی مانند انبیا، ائمه و اولیا الهی که مظهر تمامی اسماء و صفات الهی و آئینه تمام‌نمایی از کمال مطلق هستند، کاملا طبیعی و بدیهی است.

اما سوال اینجاست که تنها داشتن محبت نسبت به انسان کامل و متخصص معصومی که بناست الگو و راهنمای ما در مسیر رسیدن به هدف خلقتمان باشد، کافی بوده و ما را به هدف می‌رساند؟

این محبت توانایی پاسخگویی به تمام لازمه‌ها و وظایف ما در قبال مربی‌مان، همراه شدن با او در این مسیر و انجام تمرینات لازم برای شباهت به الله را دارد؟

اگر وجود این محبت به تنهایی برطرف‌کننده نیازهای ما در رابطه با امام است، پس دلیل کشته شدن این تعداد از انبیا و ائمه در طول تاریخ چیست و محرومیت فعلی ما از متخصص معصوم چیست؟ یعنی هرگز در طول تاریخ اولیای الهی محبوب مردم نبوده‌اند؟

پس می‌توان نتیجه گرفت که عنصر گمشده در رابطه ما با متخصص معصوم محبت نبوده و چیزی فراتر از آن است؛ عاملی که از دوست داشتن صرف بالاتر بوده و ما را ملزم به انجام اقداماتی در قبال معصومین می‌کند؛ که آن را مودت می‌نامند.

در واقع مودت به معنای دوستی و محبتی است که همراه با اطاعت بوده و به فداکاری منجر می‌شود؛ موضوعی که حتی در زندگی عادی و خانوادگی ما هم امری رایج و طبیعی است؛ زیرا طبیعتاً در هیچ کدام از روابط عاطفی ابراز علاقه‌ای که به دنبال آن هیچ تلاش و اقدامی برای به دست آوردن رضایت طرف مقابل نباشد، پذیرفتنی نیست.

اکنون این سوال مطرح می‌شود که چگونه سال‌ها خود را با خیال محبت نسبت به اهل بیت راضی کرده و تلاشی برای رسیدن به مودت آنان نکرده‌ایم؟

پاسخ به این سوال احتمالاً به سوء برداشت ما از لازمه‌های ارتباط درست با اهل بیت و البته عدم درک صحیح از مفاهیم مودت یا محبت باز می‌گردد؛ در حقیقت ما دو مفهوم متفاوت مودت و محبت را به اشتباه یکی دیده و به همین دلیل صرف داشتن محبت نسبت به اهل بیت را برای خود کافی دانسته‌ایم!

طبیعتاً تغییر این مسیر در قدم اول مستلزم اطلاع ما از مفهوم حقیقی مودت است. این در حالیست که مطابق با متن صریح قرآن تنها خواسته پیامبر (صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم) از امت خود رسیدن به مودت^۱ نسبت به اهل بیت بوده، نه برخورداری از محبت صرف نسبت به ایشان!

ما در این درس قصد داریم تا به بررسی مفهوم مودت و شرایط ایجاد آن پرداخته و پیامدهای نداشتن مودت در رابطه خود با اهل بیت را بررسی کنیم.

^۱ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى، سوره شوری، آیه ۲۳

تفاوت مودت با محبت

همان‌طور که پیش‌تر نیز به آن اشاره کردیم، مودت چیزی فراتر از محبت بوده و به معنای محبتی است که فرد را به تلاش و عمل سازنده وادار کند. اکنون برای رسیدن به درکی کاربردی از تفاوت‌های محبت یا مودت به بررسی نقش هریک در زندگی فردی و اجتماعی می‌پردازیم.

• اثر محبت

داشتن محبت به دلیل همراهی ما با اهل بیت در غم‌ها و شادی‌ها منجر به نزدیکی ما به ایشان شده و حتی در مواردی ما را به انجام واکنشی در قبال معصوم و می‌دارد؛ از جمله اینکه در جشن‌ها یا مراسم عزاداری اهل‌بیت شرکت می‌کنیم و یا حتی خود را ملزم به پرداخت هزینه‌ها یا مشارکت در برگزاری مراسم می‌دانیم؛ اما این رابطه در کل تغییری در رنگ و بو یا شالوده زندگی ما ایجاد نمی‌کند. کما اینکه وجود این سطح از محبت را حتی در میان افراد غیرمسلمان هم می‌بینیم. به عبارتی در صورت داشتن محبت صرف، ما در حال پرداختن به امور زندگی روزمره خود بوده و مناسبات و برنامه‌های معمول زندگی‌مان را داریم، اما در گوشه‌ای از زندگی نیز به اهل بیت به عنوان منبعی برای کسب آرامش و بر آوردن حاجات دنیایی و طبیعی خود نگاه می‌کنیم!

• اثر مودت

اما مودت از محبتی صحبت می‌کند که مبنای انگیزه ما برای یاری معصوم، اطاعت از او و اقدام در جهت برآوردن خواسته‌های او می‌شود. ما با مودت نه تنها یک رابطه عمیق و همه جانبه را با مربی خود شکل می‌دهیم؛ بلکه ابعاد مختلف زندگی خود را با امام و خواسته‌های او گره زده و از پایین‌ترین شئون زندگی مادی گرفته تا بالاترین جهت‌گیری‌های عقلی و قلبی خود را با وجود امام تنظیم می‌کنیم. نه فقط شغل، تحصیل یا محل زندگی، بلکه تمامی انتخاب‌ها، تصمیمات و ارتباطات ما بر مبنای سبک زندگی و خواسته‌ها و انتظارات امام تنظیم می‌شود و ما برای یاری او دغدغه و برنامه خواهیم داشت؛ امام را در تک تک

لحظه‌های زندگی خود حاضر دیده و به میزان این مودت حاضر به فداکاری برای امام و هزینه کردن از مال، وقت، آبرو، تخصص و عشق خود هستیم.

معیاری برای میزان مودت

قطعا مودت ما هم مانند محبت میزان و مراتبی دارد. اما معیاری که میزان مودت را تعیین می‌کند، چیست؟ طبیعتا کسی که تنها از مال خود برای محبوبش هزینه می‌کند با فردی که امام در تمامی ابعاد زندگی‌اش حضور دارد یا برای او از جان و آبروی خود هزینه می‌کند، متفاوت است؛ با این حساب شاید ساده‌ترین راه پی بردن به مرتبه مودتقلبی خود در نظر گرفتن دغدغه‌های روزانه و مسائلی باشد که ذهن ما را به خود مشغول می‌کنند.

ما به طور ناخودآگاه چیزی را در صدر اولویت‌های خود قرار می‌دهیم که از نظر ما دارای بیشترین اهمیت است؛ پس به اندازه‌ای حاضریم برنامه‌ها و دغدغه‌های امام را در صدر خواسته‌های ریز و درشت خود قرار دهیم، که وجود امام در زندگی ما پررنگ بوده و برای ایشان در زندگی‌مان بهره‌ای قائلیم.

سبک زندگی ما به راحتی بیان‌کننده میزان شناخت، علاقه و دغدغه‌ای است که نسبت به اهل بیت داریم و ما به میزان این دغدغه‌ها برای اجرای خواسته‌های امام بی‌قرار شده و سهمی را در انواع هزینه‌ها، امور مادی، معنوی، عاطفی، کمال‌ها و یا استعدادهای خود در نظر می‌گیریم. به عبارتی زمانی که قلب ما درگیر ارتباط با امام شد و امام و خواسته‌های او را در اولویت کارها و برنامه‌های خود دیدیم، حاضر خواهیم شد تا برای جلب رضایت او از سایر بخش‌های وجودی‌مان هزینه کنیم؛ اما طبیعتا رسیدن به این مرحله نیاز به خودشناسی و درک درست ما از موقعیتمان به عنوان فرزند حقیقی اهل بیت دارد.

رابطه‌ای حقیقی بر مبنای مودت

اگرچه ما در بعد مادی و جسمانی خود را منسوب به پدر و مادری مشخص می‌دانیم؛ اما همان‌طور که در درس‌های گذشته هم به آن پرداختیم، اصل و حقیقت وجودی ما از نور محمد و آل محمد (صلی الله علیه و آله وسلم) گرفته شده و روح ما منسوب به اهل بیت (علیهم‌السلام) است. در حقیقت ائمه در حکم پدر و مادر آسمانی ما هستند و به همین واسطه نیز بین ما و اهل بیت به طور فطری رابطه محبتی و مودتی برقرار است؛ پس اگر با مراتب وجودی‌مان آشنا بوده و از اصل و حقیقت وجود خود باخبر باشیم، حتماً رابطه‌ای فراتر از یک رابطه معمولی با ائمه داشته و خود را فرزند حقیقی آن‌ها می‌دانیم؛ در واقع به میزانی که از وجود این رابطه نزدیک با اهل بیت با خبر بوده و آن را باور داریم، حاضریم برای خانواده حقیقی خود فداکاری کرده و هزینه کنیم. با این وجود داشتن صله رحم و مناسبات و اقدامات معمول برای خانواده‌مان کاری کاملاً طبیعی بوده و نه تنها جزء وظایف ما محسوب می‌شود که مشتاقانه برای داشتن چنین روابطی اقدام می‌کنیم.

طبیعتاً شدت و عمق [رابطه حقیقی](#) ما با اهل بیت (علیهم‌السلام) با میزان یادآوری این رابطه از طریق تلقین یا خیال ارتباطی مستقیم دارد؛ زیرا همان‌گونه که خیال انگیزه بسیاری از حرکت‌ها را در وجود ما ایجاد می‌کند، در رابطه با مودت اهل بیت هم می‌تواند مانند بالی قدرتمند عمل کند که نه تنها به ما قدرت می‌دهد؛ بلکه با تقویت مودت به ما در هزینه کردن و فداکاری برای اصل و حقیقت‌مان شجاعت می‌بخشد.

ما در این درس به نقش مودت اهل بیت در زندگی، تفاوت برخورداری از مودت یا محبت نسبت به متخصص معصوم، لازمه‌های داشتن مودت نسبت به خانواده اصلی و آسمانی‌مان و معیاری که میزان این مودت را مشخص می‌کند، پرداختیم؛ اما طبیعتاً موانعی نیز بر سر راه ایجاد این مودت وجود دارد، که در درس‌های آینده به آن می‌پردازیم.